

Poškození teplem, chladem, poleptání

Celkové a místní poškození

Popálení

Místní poškození

Popálení

Podle mechanismu vzniku rozlišujeme popálení:

- termické (ožeh plamenem, opaření, vdechnutí horkých par)
- elektrické (elektrickým proudem, bleskem)
- chemické (kyselinami, zásadami)

Popálení

Závažnost popáleninového traumatu je určována:

- rozsahem postižení
- věkem postiženého
- hloubkou postižení
- lokalizací postižení
- mechanismem úrazu
- přidruženými poraněními
- probíhajícími chorobami

Popálení

I. stupeň (od 50°C)

- bolest, zarudnutí (erytém), otok
- **zhojení do dvou týdnů bez následků**

Popálení

II. stupeň (od 60°C po dobu 60 s)

- tvorba puchýřů
- poškození podkoží
- prudká bolest, ztráta plazmy, riziko infekce (hojení 2 - 3 týdny)

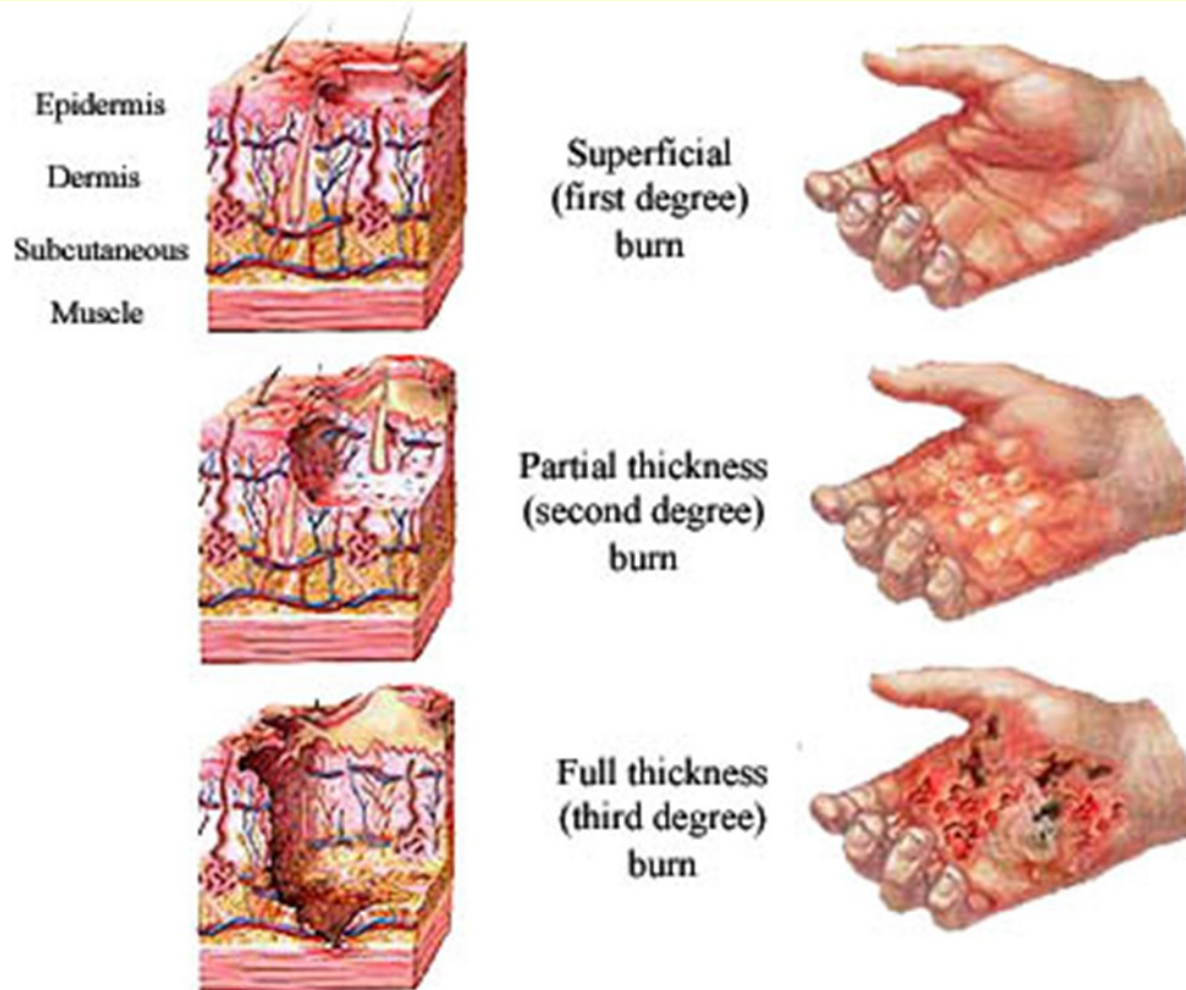
Popálení

III. stupeň (100°C po dobu 5 s)

- **příškvary, odumření tkáně (nekróza)**
- **kůže i podkoží jsou zničeny (hojí se měsíce)**
- **nutná transplantace**
- **méně bolestivý než II.
→ jsou zničeny receptory vnímání bolesti**

Popálení – 3. stupně

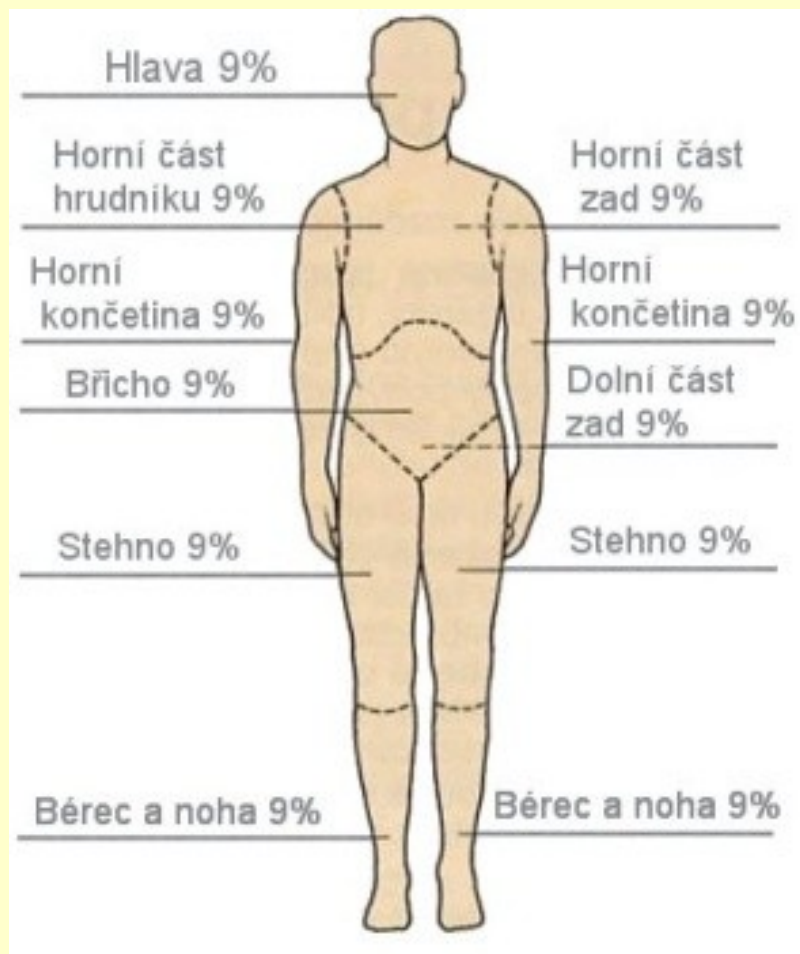

Popálení – orientační určení rozsahu postižení

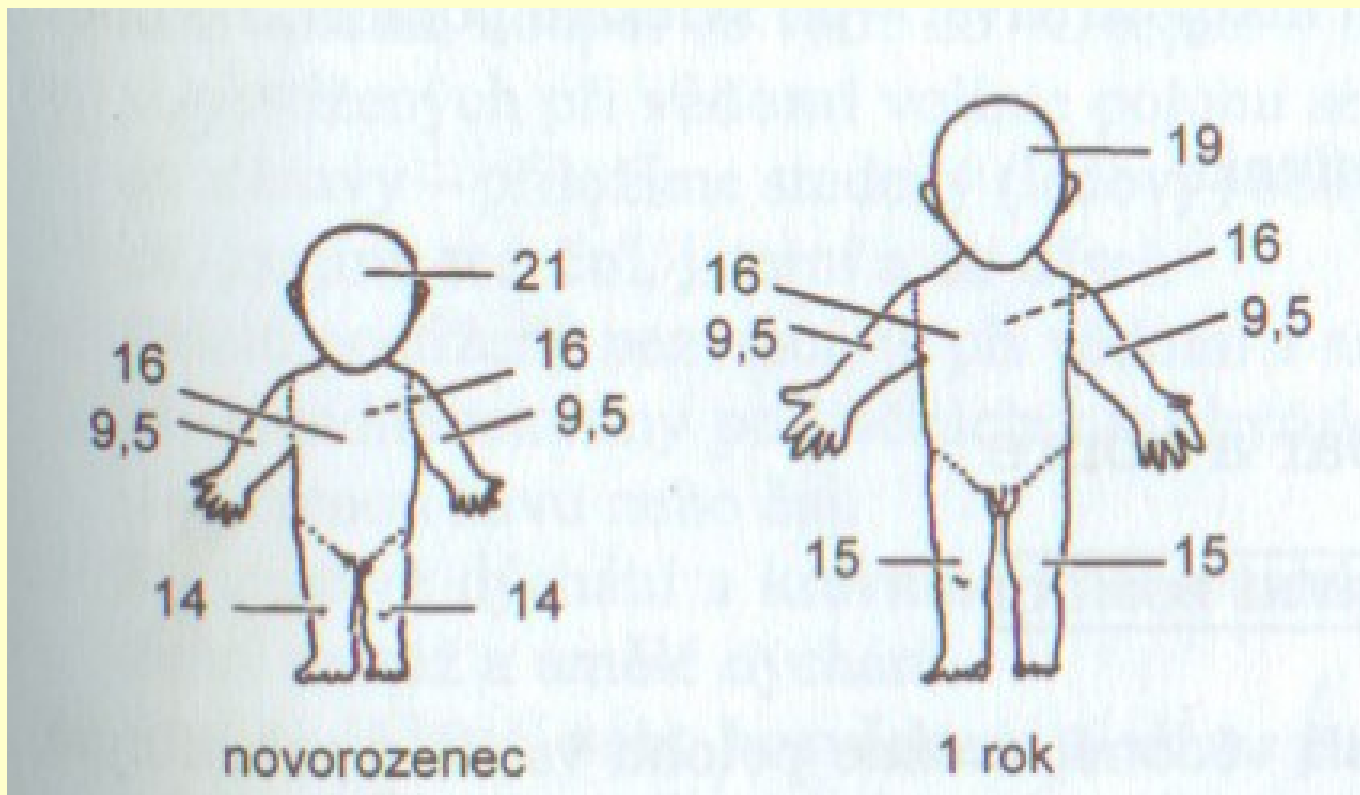
Pravidlo devíti	Dospělý	Novorozenec	Dítě 1 rok
hlava	9 %	21 %	19 %
trup	2 x 9 % (18 %)	16 %	16 %
záda	2 x 9 % (18 %)	16 %	16 %
HKK	2 x 9 % (18 %)	2x 9,5 % (19 %)	2x 9,5 % (19 %)
DKK	2 x 2 x 9 % (36 %)	2 x 14 % (28 %)	2 x 15 % (30 %)
genitál	1 %	-	-

- 1 % tělesného povrchu = plocha dlaně postiženého
- postižení 15 % u dospělých a 10 % u dětí vyvolává popáleninový šok

Popálení – orientační určení rozsahu postižení u dospělého (Wallace pravidlo devíti)

Popálení – orientační určení rozsahu postižení u dítěte

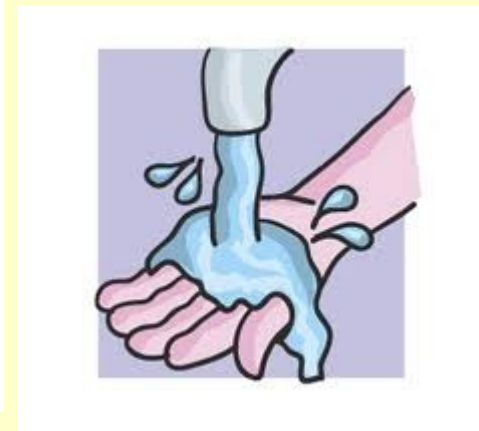

Popálení PP

- **okamžitě zastavit působení tepla**
(vyproštění, uhašení hořících textilií)
- **svlečení horkého oděvu**
- **sejmutí předmětů, které by mohly způsobit
zaškrcení (prstýnky, náramky, náušnice)**
- **zastavit průchod elektrického proudu**
- **u chemikálií oplachovat vodou
nebo neutralizačním činidlem**

Popálení PP

- chládit studenou vodou minimálně 15 - 20 minut, při rozsahu popálenin do 10 % celkového povrchu
- zajistit klid, zabránit postiženému v dalším pohybu
- s postiženými plochami manipulovat co nejméně – bolest

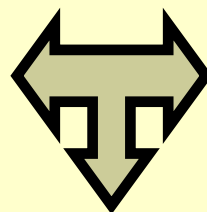

Popálení PP

- **zbytek těla v teple – vasokonstrikce z chladu – snížená perfúze, šokový stav**
- **sterilně krýt postižené plochy (puchýře nepropichovat, příškvary nestrhávat, rány nezasypávat, neaplikovat masti)**
- **protišoková opatření**
- **zajistit vitální funkce**
- **uvolnit dýchací cesty**
- **v případě potřeby zahájit KPR**

PP při popálení

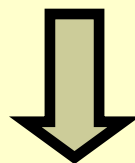
Technická PP
odtažení, uhašení,
svlečení

chlazení 15 - 20 min
ne celé tělo,
pouze popálené plochy

odstranění šperků

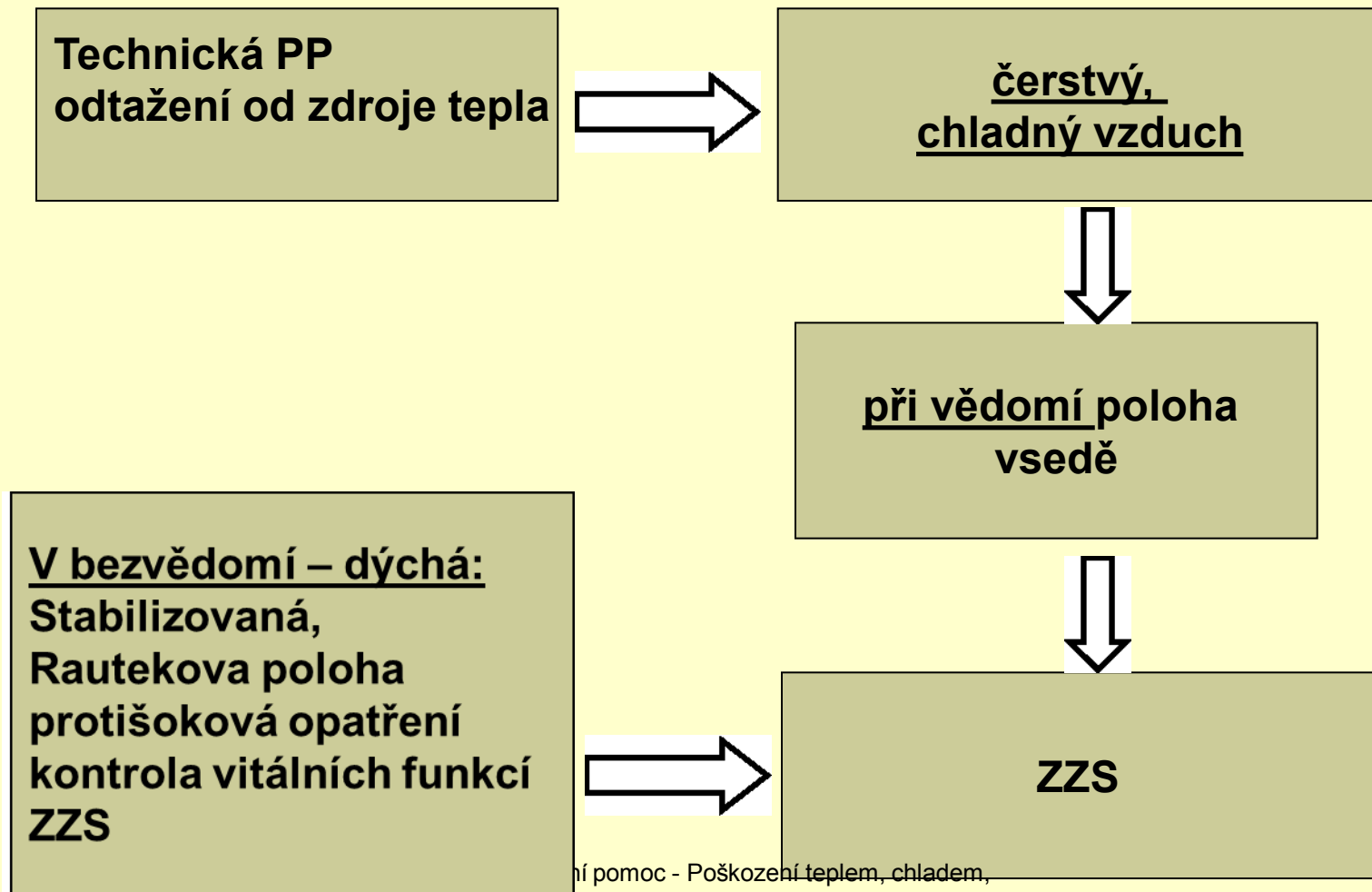
protišoková opatření,
kontrola
vitálních funkcí

sterilní krytí
nekryjeme obličej a
popáleniny 1. stupně

voláme ZZS:
větší popáleniny
malé děti
příznaky šoku

PP při nadýchání se horkých par

ní pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

PP při zásahu elektrickým proudem

Výboj do 1000 V

Technická PP
přerušení proudu

Výboj nad 1000 V

Technická PP
proud vypne odborník
bezpečná vzdálenost 18 m

Vyšetření vědomí a dýchání

V bezvědomí – dýchá:
Stabilizovaná,
Rautekova poloha
protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí
ZZS

V bezvědomí – nedýchá:
ZZS
KPR

Sterilní krytí popálenin
nekryjeme obličej a pop. 1. st.

První pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

KPR při zásahu elektrickým proudem

- **střídavý proud způsobuje fibrilaci komor (= míhání komor, srdce nevypuzuje krev)**
- **stejnoseměrný proud asystolii (= zástavu srdeční činnosti)**

- **svalová paralýza trvá až několik hodin (nutná umělá plicní ventilace)**
- **popáleniny v okolí krku a obličeje vyvolají otok (neprůchodnost DC)**

Zasažení bleskem

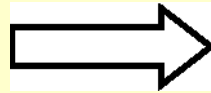
21.11.2017

První pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

19

PP při zasažení bleskem

Technická PP
šetrná manipulace

Vyšetření vědomí a dýchání

V bezvědomí – dýchá:
Stabilizovaná,
Rautekova poloha
protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí
ZZS

V bezvědomí – nedýchá:
ZZS
KPR

Sterilní krytí popálenin
nekryjeme obličej a pop. 1. st.

Celkové poškození teplem

Úpal, úžeh

Úpal = celkové přehřátí

= reakce organismu
na jakoukoliv
tepelnou expozici

- výsledkem je
přehřátí organismu
a selhání
termoregulace

Úpal = celkové přehřátí

Příčiny vnitřní

- nadměrná tvorba tepla (porucha funkce štítné žlázy)
- nedostatek tekutin a solí k tvorbě potu

Příčiny vnější

- nedostatečný odvod tepla vlivem nepříznivých vnějších podmínek = teplota okolí přes 35 °C, prostředí s nadměrnou vlhkostí, těsné pracovní oděvy, prostory...

Úpal = celkové přehřátí

Kde a kdy:

- uzavřená přehřátá místnost
- přeplněný dopravní prostředek
- vlhké horké prostředí
- při větší fyzické námaze v nevětrané místnosti
- při nedostatku tekutin v horku

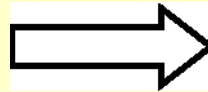
Úpal = celkové přehřátí

Příznaky:

- pocit horka
- žízeň
- celková slabost
- Pocení
- bolesti hlavy
- nauzea, zvracení
- dezorientace až ztráta vědomí
- kůže suchá, horká, v obličeji rudá
- TT může vystoupit až na 42°C
- dýchání zrychlené, povrchní
- Tachykardie
- křeče, šokový stav, bezvědomí

PP při úpalu

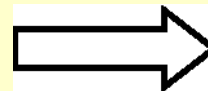
Technická PP
čerstvý vzduch
chladné prostředí
stín

Snížení TT
vlažná sprcha, koupel
obklady – třísla, hlava
studené tekutiny

V bezvědomí – dýchá:
Stabilizovaná,
Rautekova poloha
protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí
ZZS

V bezvědomí – nedýchá:
ZZS
KPR

Úžeh = popálení sluncem

- **podráždění mozku a mozkových blan přímým slunečním zářením**
+
- **popálení kůže I., II. stupně**

Úžeh = popálení sluncem

Příznaky:

- na rozdíl od úpalu mohou příznaky s časovým zpožděním po sluneční expozici, např. v noci po slunění
- ztuhnutí šije a příznaky jako u zápalu mozkových blan

Úžeh = popálení sluncem

Příznaky:

- popáleniny 1. až 2. stupně
- bolesti hlavy, hučení v uších
- nauzea, zvracení
- křeče
- TT až 40°C
- dýchání zrychlené, povrchní
- tachykardie

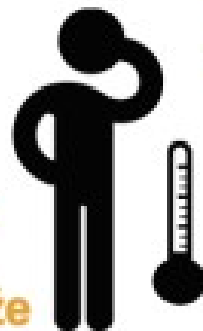

PŘÍZNAKY

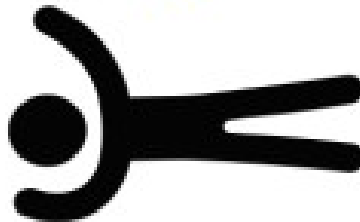
Žízeň
Bolest hlavy

Zvýšená teplota
Horečka
Suchá zarudlá kůže

Únava
Změna chování

Závrať
Zmatenost

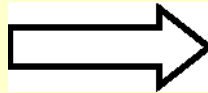
Nevolnost
Zvracení

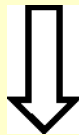
Křeče
Porucha vědomí

PP při úžehu

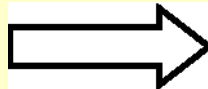
Technická PP
čerstvý vzduch
chladné prostředí
stín

Snížení TT
vlažná sprcha, koupel
obklady – třísla, hlava
studené tekutiny
sterilní krytí popálenin
- nekryjeme obličej a pop. 1. st.

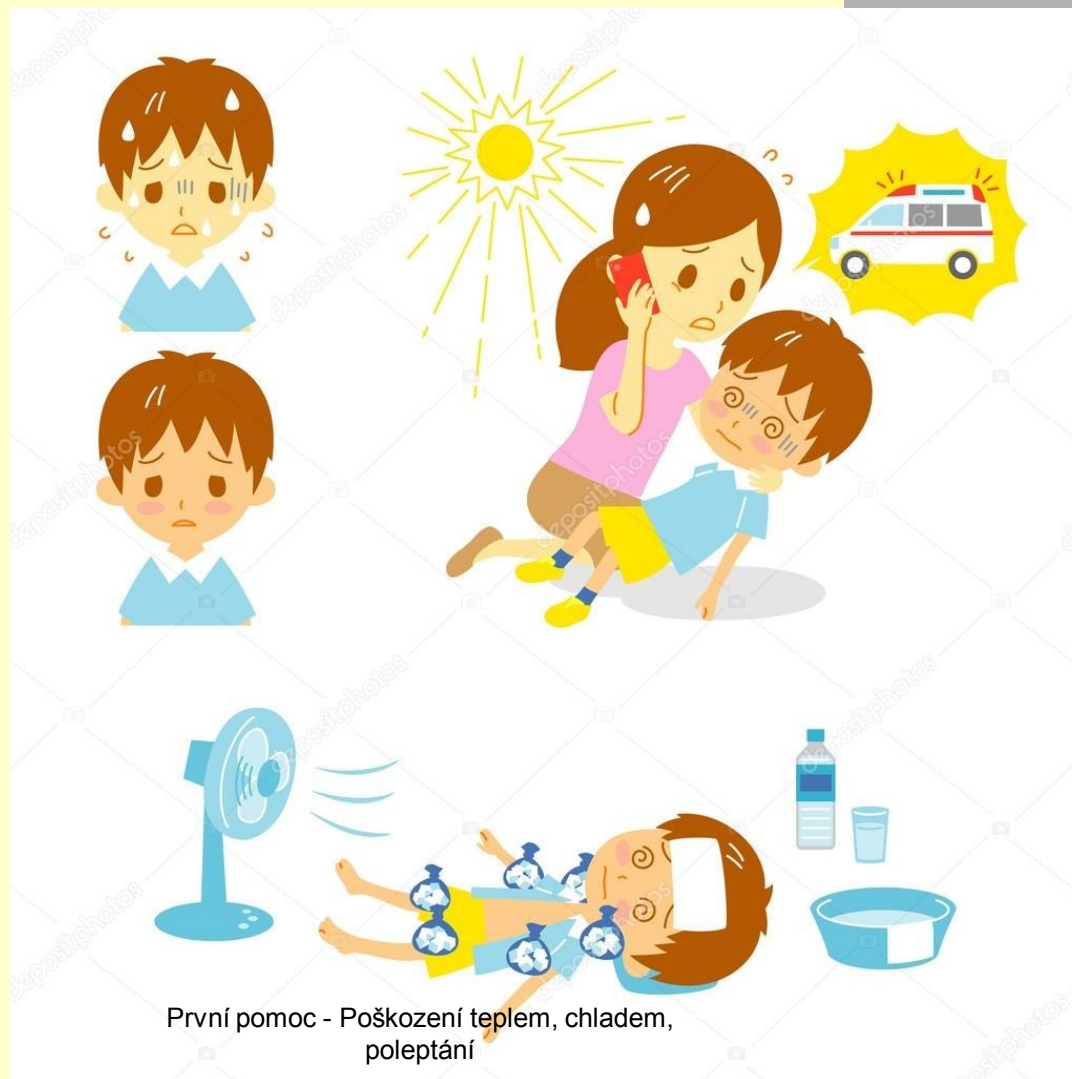

V bezvědomí – dýchá:
Stabilizovaná,
Rautekova poloha
protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí
ZZS

V bezvědomí – nedýchá:
ZZS
KPR

PP při úžehu

21.11.2017

První pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

32

Poškození chladem

Omrzliny, podchlazení

Omrzlina

- je místní poškození způsobené chladem při teplotách pod bodem mrazu
- při silném větru k ní může dojít i při vyšších teplotách
- nejrizikovější oblasti: tváře, nos, ušní boltce, prsty rukou a nohou

Vzniku omrzlin napomáhá

- **nemožnost vyměnit vlhký nebo zmrzlý oděv, obuv**
- **nedostatečný příjem stravy a tekutin, hlad**
- **nadmořská výška (hory)**
- **stavy, které snižují prokrvení: podchlazení, strach, zaškrcovadlo, tísnící oděv, obuv, DM, cévní onemocnění**
- **drogy, léky, alkohol, kouření**

Klasifikace omrzlin

1. stupeň:

- kůže je zarudlá, chladná a necitlivá
- po zahřátí dochází k návratu citlivosti končetiny
- končetina přechodně červená, bolí, může otékat
- trvale může přetrvávat místní přecitlivělost k chladu
- dobrá prognóza

Klasifikace omrzlin

2. stupeň:

- puchýře a nažloutlé až fialové zbarvení kůže, které se objevují až za 1-3 dny,
- puchýře obsahující světlou tekutinu jsou dobrým prognostickým znamením, tmavý obsah je prognosticky nepříznivý

Klasifikace omrzlin

3. stupeň

- se projevuje až po několika dnech zčernáním a ztvrdnutím postižené části těla
- nekróza
- zmrzlá tkáň je křehká, odlamuje se

PP při omrzlinách

- přerušit účinek chladu a vlhka, teplé prostředí
- opatrně svlékat
- aktivní a pasivní pohyby postiženými končetinami, pokud nejde o celkové kritické podchlazení
- postiženou oblast bez puchýřů ponořit na 30 minut do vody 37 – 40°C
- plochu s puchýři krýt lehkým aseptickým obvazem, teplo
- teplý čaj s vit. C
- protišoková opatření
- **ZZS**

Podchlazení

Akutní podchlazení - je nebezpečnější, tělesná teplota klesá velmi rychle, během vteřin či minut (např. pád do ledové vody)

Chronické podchlazení - tělesná teplota klesá během delšího časového období (např. při delším pobytu venku na horách)

PP při pochlazení

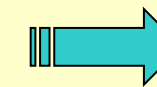
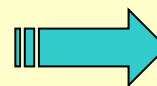
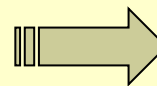

- **transport do suchého a teplého prostředí, chráníme před větrem**
- **odstraníme mokrý oděv, nahradíme jej suchým, teplým**
- **zahříváme pomocí přikrývek, termofólie, event. i tělem zachránce**
- **s postiženým zbytečně nehýbeme**
- **při vědomí podáme teplé slazené nápoje**
- **v případě těžkého podchlazení či poruch vědomí ZZS**

Poleptání

PP při poleptání rohovky a spojivek

- vyplachujeme oko nejméně 30 min. větším množstvím tekoucí vody
- oční víčko otevřeme násilím
- směr vyplachování od vnitřního koutku k zevnímu
- aseptický obvaz
- protišoková opatření
- **ZZS**

PP při poleptání kůže a sliznic

Neutralizace

Sypké látky
oprášení
oplach 30 min
proudem vody

Tekuté látky
oplach 30 min
proudem vody

Kyselina
roztok mýdla
jedlé sody

Zásada
roztok octu
kys. citrónové

zajistit leptavou
látku

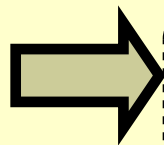
Sterilní krytí

protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí

ZZS
dle rozsahu, lokalizace, věku

PP při poleptání jícnu a žaludku

Neutralizace

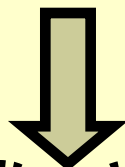
při vědomí - v polosedě
bezvědomí - stabilizovaná

protišoková opatření
kontrola vitálních funkcí

ZZS

nevyvolávat
zvracení

nevyplachovat
žaludek

pít
hodně vody
- při vědomí

zajistit požitou
látku

První pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

Informace a videa k tématu

- <http://ppp.zshk.cz/vyuka/popaleniny.aspx>

Děkuji za pozornost

21.11.2017

První pomoc - Poškození teplem, chladem,
poleptání

47